

LUND UNIVERSITY

Remissyttrande: Genomförande av det omarbetade asylprocedurdirektivet (Ds 2015:37)

Bruce, Anna; Noll, Gregor; Kerker, Lisa; Karageorgiou, Eleni

2015

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Bruce, A., Noll, G., Kerker, L., & Karageorgiou, E. (2015). Remissyttrande: Genomförande av det omarbetade asylprocedurdirektivet (Ds 2015:37). Lunds universitet, Juridiska fakulteten.

Total number of authors:

4

Creative Commons License:

Unspecified

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUNDS UNIVERSITET

Juridiska fakulteten

Juridiska fakultetsstyrelsen
Postdoktor Anna Bruce
Professor Gregor Noll
Doktorand Eleni Karageorgiou
Doktorand Lisa Kerker

Remiss: Genomförande av det omarbetade asylprocedurdirektivet (Ds 2015:37)

Ju2015/05334/L7

Juridiska fakultetsstyrelsen, som beretts att yttra sig över rubricerade remiss, får härmed avge följande yttrande, som utarbetats av postdoktor Anna Bruce, professor Gregor Noll samt doktoranderna Eleni Karageorgiou och Lisa Kerker.

Behov av särskilda förfarandegarantier, ensamkommande barn

Juridiska fakultetsstyrelsen ställer sig tveksam till att allmänna regleringar till fullo möter syftet med direktivets regleringar om stärkt processuellt skydd för barn, med återkommande hänvisningar till 1:10 UtL om barnets bästa. Till exempel att utföra intervjuer "*in a child-appropriate manner*", som i art. 15.3.e. riskerar att inte mötas genom en allmän portalparagraf. Det kan finnas anledning att särskilt reglera kring barns rättigheter enligt direktivet.

Stärkt processuellt skydd för vissa grupper (art. 14)

Lagstiftaren gör bedömningen att bestämmelserna om sökande i behov av särskilda förfarandegarantier i Artikel 24 av det omarbetade asylprocedurdirektivet är uppfyllda genom gällande rätt och inte kräver några författningsåtgärder. Juridiska fakultetsstyrelsen är enig med lagstiftaren om att en *skyldighet* för Migrationsverket att genomföra garantierna i Artikel 24 följer av allmänna förvaltningsprocessrättsliga regler om serviceskyldighet och utredningsskyldighet (4 § FL, 8 § FPL). Icke desto mindre är Juridiska fakultetsstyrelsen övertygad om att det faktiska *genomförande* av garantierna i Artikel 24 av det omarbetade asylprocedurdirektivet kräver specifika författningsåtgärder.

Juridiska fakultetsstyrelsen finner att de argument lagstiftaren framför till stöd för slutsatsen att inga författningsåtgärder krävs av Artikel 24 inte adresserar lagstiftningens roll i genomförandet av det omarbetade asylprocedurdirektivet på ett tillfredställande sätt. Att författning inte uttryckligen krävs av Artikel 24 i alla lägen utesluter inte att sådana åtgärder, mot bakgrund av förhållandena i Sverige, är en förutsättning för direktivets genomförande. Vidare går det inte att förutsätta att existerande allmänt hållen lagstiftning härnäst kommer att tolkas och implementeras i enlighet med de krav som Artikel 24 ställer, taget att detta inte sker i nuläget. Istället är det medlemsstaternas uppgift att avgöra huruvida författning är gynnsamt, viktigt eller till och med nödvändigt för direktivets faktiska genomförande taget landets existerande författning, de institutioner och system för genomförande

som är i bruk, hur väl dessa i nuläget innebär ett genomförande *de facto*, samt vilka utmaningar dessa institutioner och system står inför. En analys av vilka åtgärder det omarbetade asylprocedurdirektivet kräver *de jure* måste ta höjd för existerande förutsättningar för direktivets genomförande *de facto*. På samma sätt som lagstiftaren begränsar sig till att följa det fokus direktivet explicit ger uttryck för, riskerar implementerande myndighet att begränsa fokus till det som författning explicit ger uttryck för (ensamkommande barn) vilket otvetydigt leder till att de i nuläget i allt väsentligt uppfyllda garantierna i Artikel 24 förblir uppfyllda.

Vidare anser Juridiska fakultetsstyrelsen att en analys av vilka åtgärder det omarbetade asylprocedurdirektivet kräver måste ske i tandem med en analys av vilka åtgärder som krävs under de övriga internationella förpliktelser som Sverige och EU har. Förutom att dessa förpliktelser ska analyseras och implementeras i konsert med direktivet så är dessa förpliktelser en viktig tolkningskälla i fastställandet av vilka aspekter av processen som skyddet enligt Artikel 24 täcker, hur långtgående förpliktelserna är gällande dessa aspekter, samt vilka åtgärder (inklusive författning) som direktivets genomförande kräver.

I Artikel 2 (d) av det omarbetade asylprocedurdirektivet beskrivs den persongrupp vars rättigheter Artikel 24 skyddar som ”sökande vars förmåga att utnyttja de rättigheter eller uppfylla de skyldigheter som följer av detta direktiv är begränsad på grund av individuella omständigheter”. Enligt skälen till direktivet (29) exemplifieras sådana omständigheter med ”ålder, kön, sexuell läggning, könsidentitet, funktionshinder, svår sjukdom, mental ohälsa eller sviter av tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld”. I det följande kommer funktionshinder att tjäna som illustration på att ett genomförande av de rättigheter som Artikel 24 ger kräver specifika åtgärder på författningsnivå. Den senaste och mest utförliga källan till Sveriges och EU:s internationella förpliktelser gentemot asylsökande med funktionsnedsättning är Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD) av vilken både Sverige och EU är bundna. CRPD ger författningsåtgärder en explicit och framträdande roll i Artikel 4 (1a-b) om Allmänna åtaganden och förpliktigar svenska staten att ”säkerställa att myndigheter och offentliga institutioner handlar i enlighet med konventionen” (4 (1c)).

Artikel 24 (1-2) i det omarbetade asylprocedurdirektivet kräver explicit en identifiering av persongruppen i direktivets skäl (29), inkluderande personer med funktionsnedsättning. I Artikel 24 (2) anges att det är tillåtet att denna identifiering byggs in i existerande förfaranden, något som lagstiftaren också lutar sig mot. Denna flexibilitet vad gäller identifieringsförfarandets *form* till trots är det att notera att artikeln explicit kräver en aktiv handling; en ”bedömning” av varje asylsökande ska genomföras. Detta förutsätter ett systematiskt förfarande som idag inte finns. Utan författningsstöd som en länk i kedjan mellan direktivet och implementerande myndighet är det osannolikt att ett sådant system skapas och implementeras. Ett sådant system är ett krav även under CRPD (explicit i Artikel 25 om Hälsa och Artikel 26 om Habilitering och rehabilitering och implicit i Artikel 1 om Syfte, Artikel 4 (1a-b) om Allmänna åtaganden och Artikel 13 om Tillgång till rättssystemet).

Vad gäller genomförandet av Artikel 24 (3) ska bemärkas att kravet är högt ställt och utgår från individens behov: ”det stöd som behövs för att de [persongruppen i direktivets skäl (29), inkluderande personer med funktionsnedsättning] ska kunna

utnyttja de rättigheter och uppfylla de skyldigheter som följer av detta direktiv under hela asylförfarandet”. I skälen till direktivet (29) nämns en aspekt av detta stöd: utökade tidsfrister. En tolkning genom CRPD specificerar andra aspekter centrala för ett sådant ”stöd” i relation till personer med funktionsnedsättning:

För det första ska all information och kommunikation i asylprocessen vara anpassad till behoven hos personer med olika funktionsnedsättningar. Detta gäller tillhandahållande av information om processen samt all kommunikation, inklusive all skriftlig kommunikation och alla muntliga förfaranden. Artikel 21 om Yttrandefrihet och åsiktsfrihet samt tillgång till information kräver att svenska staten ”ska vidta alla ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning kan utöva [...] friheten att söka, ta emot och sprida uppgifter och idéer på lika villkor som andra och genom alla former av kommunikation som de själva väljer [...], däribland genom att a) utan dröjsmål och extra kostnader förse personer med funktionsnedsättning med information som är avsedd för allmänheten i tillgängligt format och teknologi anpassad för olika funktionsnedsättningar [och] b) godta och underlätta användning i offentliga sammanhang av teckenspråk, punktskrift, alternativ och kompletterande kommunikation och alla andra tillgängliga medel, former och format för kommunikation som personer med funktionsnedsättning själva valt”.

För det andra ska asylsökande med en relevant (intellektuell eller psykosocial) funktionsnedsättning erhålla det stöd som behövs för att förstå de juridiska aspekterna av asylprocessen och föra fram rättsligt relevanta omständigheter (Artikel 13 om Tillgång till rättssystemet).

För det tredje ska den asylsökande med en relevant (intellektuell eller psykosocial) funktionsnedsättning erhålla det stöd som behövs för känna sig trygg i processen (Artikel 13 om Tillgång till rättssystemet). Detta innefattar allt nödvändigt stöd för ett aktivt deltagande i processen och utövande av rättslig handlingsförmåga (Artikel 12 om Likhet inför lagen och Artikel 7 om Barn med funktionsnedsättning). För det fjärde ska den fysiska och psykiska miljön i vilken asylprocessen genomförs vara tillgänglig och användbar för personer med olika funktionsnedsättningar (Artikel 8 om Medvetandegörande om situationen för personer med funktionsnedsättning och Artikel 9 om Tillgänglighet).

För det femte ska regler om bevisbörda och utredningsskyldighet anpassas på det sätt att de inte oproportionerligt missgynnar personer med intellektuella och psykosociala funktionsnedsättningar.

För det sjätte ska all involverad personal ha den utbildning som krävs för att interagera adekvat med asylsökande med funktionsnedsättning (Artikel 4 (1i) om Allmänna åtaganden och Artikel 13 (2) om Tillgång till rättssystemet). Detta innebär exempelvis 1) att den identifiering av persongruppen som krävs enligt Artikel 24 (1) av det omarbetade asylprocedurdirektivet görs av myndighetspersonal kompetent på alla områden av funktionshinder (inbegripet relaterat till fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar), 2) i relation till personer med intellektuella och psykosociala funktionsnedsättningar, att myndighetspersonal som bedömer personens asylskäl besitter kompetens att isolera uttryck för funktionsnedsättningen från intryck av bristande trovärdighet eller samarbetsvillighet, 3), i relation till personer med intellektuella och psykosociala funktionsnedsättningar, att juridiska och andra stödpersoner har adekvat kompetens att bistå med

det stöd som behövs för att göra rättvisa åt den asylsökandes situation, 4) att myndighetspersonal besitter nödvändig kompetens för att utforma en tillgänglig psykisk och fysiska miljö, och 5) att alla personalgrupper nämnda ovan har kompetens att kommunicera och delge information till personer med olika funktionsnedsättningar.

Slutligen ska organisationer av personer med funktionsnedsättning konsulteras och involveras i alla sammanhang som berör implementeringen av CRPD, vilket omfattar asylprocessen (Artikel 4 (3) om Allmänna åtaganden).

Det svenska asylsystemet kommer att vara pressat under en överskådlig framtid och erfarenheten ger vid handen att i ett pressat system ses de behov som skiljer sig från majoritetens (eller i vart fall bilden av majoritetens) behov som något man legitimt kan skjuta på framtiden att uppfylla, om och när det hårda trycket på systemet sjunker. Denna reflex bryter mot internationell lagstiftning om mänskliga rättigheter överlag; istället ska de resurser som finns primärt riktas mot de som är mest utsatta för rättighetskränkningar. Detta följer av principen om icke-diskriminering; grundläggande för all lagstiftning om mänskliga rättigheter. Utifrån överlappningen ämnesmässigt och tolkningsmässigt av det omarbetade asylprocedurdirektivet och CRPD (av vilken både EU och Sverige är bundna); utifrån direktivets syfte att genomföra ett stärkt processuellt skydd för den persongruppen exemplifierad i direktivets skäl (29) och de förpliktelser CRPD skapar; samt utifrån dagens låga implementeringsnivå av detta skydd och asylsystemets pressade läge, gör Juridiska fakultetsstyrelsen följande rekommendation:

Lagstiftaren bör införa en portalparagraf motsvarande paragrafen om barnets bästa i 1:10 UtL om det stärkta processuella stödet i Artikel 24 av det omarbetade asylprocedurdirektivet avseende bland annat ”ålder, kön, sexuell läggning, könsidentitet, funktionshinder, svår sjukdom, mental ohälsa eller sviter av tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld” samt fordra att de förpliktelser och anspråk detta stöd innebär konkretiseras i form av förordnings-text.

Krav på beslutande myndighets kompetens (art. 4.3)

Juridiska fakultetsstyrelsen välkomnar hanteringen av **utbildning av personal** på den beslutande myndigheten och uppmuntrar uppmärksammande och tillmötesgående av behov av kontinuerlig och uppdaterad utbildning av personal. Juridiska fakultetsstyrelsen vill understryka att ansvaret att utveckla anställdas (rättsliga) kompetens är centralt att möta även i situationer då Migrationsverkets arbetsbörda är stor och då nyanställningar sker i stor omfattning.

Tolkning/språkkunskaper (art. 8)

De processuella garantier avseende kommunikation angående att söka asyl på ett språk sökanden förstår framstår som otillräckliga i Ds. Kraven på språklig kompetens i direktivet ifråga om gränsövergångs- och förvarssituationer bör enligt Juridiska fakultetsstyrelsen ges en tydligare utformning i lagstiftningen.

Rätt att stanna kvar i medlemsstaten under prövningen av ansökan (art. 9.3)

Detta gäller prövning i första instans. Juridiska fakultetsstyrelsen ser anledning att tydligare garantera skydd mot refoulement. Principen om non-refoulement kommer

i Ds fram i relation till 12 kap. 8a § UtIL i fråga om utlämning för brott. I Ds s. 64 hänvisas till lagen om utlämning för brott, EKMR och rättspraxis. Av hänvisade NJA-fall ska framgå att en sådan prövning måste göras innan en utlämning kan ske. Juridiska fakultetsstyrelsen är av uppfattningen att en princip av denna dignitet bör uttryckas mer explicit i lagstiftning (UtIL) utifrån nya art. 9.3 i direktivet.

Krav som ställs på prövningen av ansökningar (art. 10.3.d) om att inhämta råd från experter i särskilda frågor

Möjligheten som anges i Ds är att myndigheter kan skaffa upplysningar och yttranden från andra, och att remiss är en viktig form för detta, med hänvisning till 13 § FL. Juridiska fakultetsstyrelsen finner att denna möjlighet att vända sig till experter inte framstår som motsvarande vad som avses i direktivet art. 10.3.d i fråga om just experter.

I detta sammanhang kan även finnas anledning att närmare utreda om lagrummen 17 § FL och 18 § FPL (om kommunikationsplikt) med sina undantag tillräckligt motsvarar art. 12.1.d och 10.3.d i fråga om experter.

Tidsfrister och information till asylsökande (art. 12 och 31)

Direktivet uppställer tidsfrister för prövningsförfarandets avslutande från det att ansökan lämnats in, där första tidsfristen är sex månader, och en möjlighet till förlänga denna tidsfrist med nio månader. Juridiska fakultetsstyrelsen välkomnar att man inte vill införa möjlighet till ytterligare förlängning.

Den föreslagna formuleringen i Ds att tidsfristen kan få förlängas om det finns särskilda skäl framstår som oprecis, och Juridiska fakultetsstyrelsen förespråkar en begränsning här. En icke-uttömmande koppling till vad som anges i direktivets art. 31.3 är att föredra. Det bör framgå i utlämningsförordningen att information även om tidsramar ska ges den asylsökande (jfr art. 12.1.a).

Att tidsfristen om sammantaget 15 månader skulle gälla även ärenden om ny prövning (bedömning av om ny prövning ska ske, motsvarande "*preliminary assessment*"), det vill säga densamma som för ett grundärende om asyl, framstår enligt Juridiska fakultetsstyrelsen som orimligt länge och bör begränsas.

Intervju (art. 14)

Juridiska fakultetsstyrelsen delar inte den tolkning som görs i Ds innebärande att intervju kan utelämnas när en person endast ansöker om status som alternativt skyddsbehövande och kan beviljas detta utan muntlig handläggning. Enligt art. 10.2 förutsätter ett positivt beslut i fråga om alternativ skyddsstatusförklaring ett negativt beslut i fråga om flyktingstatusförklaring, och skäl för flyktingstatusförklaring ska därmed utredas varvid rätt till intervju ska finnas.

I fråga om rapportering och upptagning av personliga intervjuer och myndigheters kommunikationsplikt välkomnar Juridiska fakultetsstyrelsen införandet av en bestämmelse om att en sökande, innan Migrationsverket avgör ärendet om asyl eller statusförklaring, ska få tillfälle att kontrollera protokollet från den muntliga handläggningen och tillfrågas om han eller hon har något att invända mot innehållet. Juridiska fakultetsstyrelsen förespråkar en ordning där protokoll skickas i efterhand till sökanden/biträde med möjlighet till yttrande framför att protokollet läses upp för sökanden i direkt samband med intervjun.

Offentligt biträde (art. 20)

Juridiska fakultetsstyrelsen välkomnar den utökade rätten till offentligt biträde för alla vid överklagande av Migrationsverkets beslut att inte bevilja ny prövning. Juridiska fakultetsstyrelsen ser dock gärna att rätten till offentligt biträde utsträcker sig till fråga om ny prövning även i första instans, dvs. vid Migrationsverket (som vid flera andra ärendetyper), i alla fall för minderåriga. Formuleringen av att offentligt biträde endast ska förordnas om det inte är uppenbart att överklagandet inte kommer att bifallas framstår som mer öppen för tolkning än direktivets "*tangible prospect of success*", något som bör ses över.

Juridiska fakultetsstyrelsen välkomnar den starkare uttryckta rätten för ensamkommande barn till offentligt biträde i 18 kap. 1 § UtL.

Vad gäller återkallelse av statusförklaring kan det möjligen finnas situationer när inte en statusförklaring återkallas men väl ett uppehållstillstånd, varvid rätten till offentligt biträde framstår som osäker. Detta kan behöva förtydligas.

Förvar (art. 26)

I Ds hänvisas endast till mottagandedirektivet som varande under arbete vid Regeringskansliet. Juridiska fakultetsstyrelsen menar dock att man redan nu kan lyfta fram behovet av begränsning av grunderna för förvar i förvarsreglerna utifrån båda direktiven.

Uppenbart ogrundade ansökningar (art. 31-32)

Genom Ds vill man precisera innebörden i detta begrepp genom att skälen för att bedöma en ansökan som uppenbart ogrundad ska vara otillräckliga eller sakna trovärdighet. Juridiska fakultetsstyrelsen förordar istället för dessa termer en användning av uttrycken i direktivet (art. 31.8.e), vilka är mer precisa och begränsade. Dessa hänvisar till EXCOM No 28, 1982, men UNHCR, EXCOM Conclusion No. 30, *The Problem of Manifestly Unfounded or Abusive Applications for Refugee Status or Asylum, 20 October 1983* är mer relevant. EXCOM Conclusion tillåter "*expeditious examination of "clearly abusive" or "manifestly unfounded" applications*", definierat som sådana som är uppenbart bedrägliga eller inte relaterade till kriterierna för flyktingstatus i 1951 års flyktingkonvention eller andra kriterier som motiverar beviljande av asyl.

"Säkra länder" (art. 38)

Juridiska fakultetsstyrelsen motsätter sig i princip användningen av begreppet "säkra länder" ("säkert tredjeland") eftersom detta riskerar att avsevärt försvaga asylprocessens syfte; att fastställa huruvida den sökande är i behov av internationellt skydd, genom att luta sig mot generella presumtioner rörande respekten av mänskliga rättigheter i landet ifråga. Även när en sådan presumtion kan motbevisas är detta ofta något som är väldigt svårt att göra i praktiken i bevishänseende, vilket underminerar en korrekt tillämpning av skyldigheten att samarbeta som uttrycks i art. 4 i det omarbetade skyddsgrundsdirektivet.

Kraven som uppställs i art. 38.1-2 bör hanteras på lämpligt sätt för att säkerställa att direktivets krav uppfylls. Juridiska fakultetsstyrelsen ser särskild anledning att lyfta fram vikten av barnets bästa i det här sammanhanget.

Efterföljande ansökan (art. 40)

Preliminär prövning

Art. 40(2) uttrycker att efterföljande ansökningar om internationellt skydd ska bli föremål för en preliminär prövning av huruvida ansökan ska prövas på nytt i sak. Sådan preliminär prövning rör huruvida det finns nya fakta eller uppgifter som har framkommit eller lagts fram av sökanden vad avser sökandens rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt direktiv 2011/95/EU.

Juridiska fakultetsstyrelsen finner att en personlig intervju bör ske under den preliminära prövningen med den asylsökande som lämnat en efterföljande ansökan. Detta bör särskilt garanteras vid en första efterföljande ansökan, samt där asylsökande inte har möjlighet att presentera bevismaterial för sådana nya fakta och uppgifter som avses, att skriftligen inge inlagor, eller där den sökande saknar tillgång till kostnadsfritt rättsligt biträde för att inge en efterföljande asylansökan, då detta allvarligt skulle underminera rättviseaspekter i processen. I detta sammanhang uppmuntrar Juridiska fakultetsstyrelsen att kostnadsfritt rättsligt biträde skulle garanteras även på detta stadiet i prövningen.

Förtydligandet av begreppet nya omständigheter genom tillägg ”inbegripa nya fakta eller uppgifter av relevans för prövningen” framstår fortfarande som vag. Art. 33.2.d fullföljer meningen från fakta och uppgifter med orden “för prövningen av sökandens rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt direktiv 2011/95/EU.” I art. 40.3 används termerna “nya fakta/uppgifter framkommit/lagts fram, vilka på ett avgörande sätt bidrar till sökandens möjligheter att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt dir 2011/95.” Juridiska fakultetsstyrelsen tvekar på om det avsedda förtydligandet har önskad effekt.

Juridiska fakultetsstyrelsen noterar att prövningsordningen i fråga om nya omständigheter enligt 12 kap. 18 § UtL har utelämnats i detta sammanhang och finner att de krav som uppställs i direktivet i fråga om efterföljande ansökan bör hanteras även i fråga om prövningar enligt 12 kap. 18 § UtL. Detta medför att även frågor rörande överklagande av beslut enligt detta lagrum och enskilda rätt till offentligt biträde vid prövning bör utredas.

Undantag från rätten att stanna kvar vid efterföljande ansökningar (art. 41)

Art. 41 ger medlemsstater möjlighet till undantag från rätten att stanna kvar på territoriet om en person (1) har lämnat in en första efterföljande ansökan enbart för att försena eller hindra verkställigheten av ett beslut som skulle leda till att han eller hon omedelbart avlägsnas från den medlemsstaten, eller (2) lämnar in ytterligare en efterföljande ansökan i samma medlemsstat som redan fattat ett slutligt beslut om att inte pröva en första efterföljande ansökan enligt art. 40.5 eller ett slutligt beslut om att avslå den ansökan såsom ogrundad. Juridiska fakultetsstyrelsen tillstyrker att undantag från rätten att stanna kvar i medlemsstaten under prövningen i första instans av en efterföljande ansökan inte utnyttjas.

Överklagande och rätten att stanna kvar under tiden ett överklagande prövas (art. 46)

Art. 46.5 uttrycker att medlemsstaterna, utan hinder av punkt 6, ska låta sökande stanna på deras territorium till dess att tidsfristen för utövande av rätten till effektivt rättsmedel har löpt ut och, om de har utövat denna rätt inom utsatt tid, i avvaktan på

resultatet av prövningen. Det finns fyra undantag i art. 46.6 vilka rör uppenbart ogrundade eller ogrundade ansökningar, ansökningar som enligt art. 33.2 a, b, d (en annan medlemsstat har beviljat internationellt skydd, första asylansökan finns, efterföljande ansökan där inga nya fakta eller uppgifter av relevans för prövningen av skyddsbehov har framkommit eller lagts fram av sökanden) inte kan tas upp till prövning, ansökan som avslagits då sökanden implicit återkallar eller avstår från sin ansökan, och ansökningar av sökande från europeiska säkra tredjeländer. Det är svårt att se hur användande av detta undantag inte leder till kränkningar av art. 13 EKMR. Juridiska fakultetsstyrelsens starka rekommendation är att man som regel garanterar den sökande en rätt att stanna i landet medan ett överklagande prövas i enlighet med art. 46(5), och att man inte använder ett överklagandesystem som avses i art. 46(6) och (7).

Att inhibitionsprövning tydligt åläggs migrationsdomstol vid överklagande av både beslut om avvisning med omedelbar verkställighet och beslut om ny prövning stärker enligt Juridiska fakultetsstyrelsen individers rättssäkerhet genom en suspensiv effekt under migrationsdomstols prövning av inhibitionsfrågan, och förslaget tillstyrks. Denna prövning bör ske *ex officio*. I Ds uttrycks en vilja att utnyttja möjligheten till undantag från rätten att stanna kvar i landet under inhibitionsprövningen vid överklagande till domstol rörande beslut om en efterföljande ansökan i situationer då fler än en efterföljande ansökan prövas. Enligt förslaget ska migrationsdomstol pröva om verkställigheten ska avbrytas endast vid *ett* sådant beslut i fråga om verkställighetshinder. Juridiska fakultetsstyrelsen vill understryka att efterföljande ansökningar kan hänföra sig till olika situationer som kan innebära att olika skyddsskäl kan aktualiseras vid denna prövning, varför en sådan begränsning vid flera efterföljande ansökningar framstår som mycket negativ. Att begränsa processuellt skydd till endast *en* sådan ansökan, i en situation där man idag inte har rätt till offentligt biträde vid handläggning vid Migrationsverket, kan få betydande negativa konsekvenser för den enskilde. Juridiska fakultetsstyrelsen avstyrker utnyttjande av möjligheten till undantag.

I fråga om personer som utvisats på grund av brott ser Juridiska fakultetsstyrelsen anledning att närmare utreda huruvida prövningsordningen och rätten att stanna kvar i landet uppfyller krav som följer av rätten till effektivt rättsmedel enligt art. 13 EKMR.

Övergripande synpunkter

Juridiska fakultetsstyrelsen noterar att promemorians författare godtar Migrationsverkets handbok som ett belägg för normharmonin mellan direktivet och svensk rätt. Juridiska fakultetsstyrelsen menar inte att en myndighetshandbok med fluktuerande innehåll är tillräckligt för att medge denna slutsats. Kraven på transparens och förutsägbarhet talar emot det.

Enligt delegation

Anna Bruce

Gregor Noll

Eleni Karageorgiou

Lisa Kerker